

Методичні рекомендації до написання курсових робіт

з курсу

„Регіональна економіка”

**для студентів 1 курсу економічного факультету всіх спеціальностей
денної форми навчання**

У ж г о р о д - 2011

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
Ужгородський національний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, менеджменту та маркетингу**

Методичні рекомендації до написання курсових робіт

з курсу

„Регіональна економіка”

**для студентів 1 курсу економічного факультету всіх спеціальностей
денної форми навчання**

У ж г о р о д - 2011

Методичні рекомендації до написання курсових робіт з курсу "Регіональна економіка" для студентів першого курсу економічного факультету всіх спеціальностей денної форми навчання /Укл.: Газуда Л.М., Попик І. М. – Ужгород: УжНУ, 2011. - 34 с.

Укладачі:

Газуда Л.М., к.е.н., доцент, кафедра економіки, менеджменту та маркетингу
Попик І. М., ст. викладач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу

Рецензенти:

Лендєл М.А., д.е.н., професор, чл.-кор.УААН,

Відповідальний за випуск: зав. кафедри економіки, менеджменту та маркетингу, д.е.н., чл.-кор. НАН України, проф. **Мікловда В.П.**

Затверджено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та маркетингу ДВНЗ "УжНУ", протокол № 16 від 29 червня 2011 р.

Рекомендовано до друку на засіданні методичної комісії економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 6 від 30 червня 2011 р.

ЗМІСТ

1. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт.....	5
2. Приклади розробки планів курсових робіт	11
3. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	15
4. Примірні плани до тем курсових робіт.....	17
Додатки	35

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Відповідно до навчального плану студенти 1-го курсу всіх економічних спеціальностей виконують курсову роботу з дисципліни “Регіональна економіка”. При підготовці до написання курсової роботи вони *оволодівають* навичками самостійного аналізу територіальної організації продуктивних сил, *засвоюють* основні методи цього аналізу, *вчать*ся добирати необхідний матеріал з літературних, статистичних та інших джерел, систематизувати його й робити відповідні висновки.

У курсових роботах *необхідно* враховувати соціально-економічні зміни, які відбуваються в нашому суспільстві на сучасному етапі, нові підходи в економіці, в розміщенні виробництва, в системі управління господарським комплексом країни. *Особливу увагу* потрібно звертати на проблеми, що виникають в територіальній організації господарства країни та її регіонів.

З урахуванням змін та процесів, які відбуваються нині в суспільстві слід акцентувати увагу на питаннях більш раціонального розміщення продуктивних сил України в цілому та окремих регіонів, зокрема, удосконалення зовнішніх економічних зв'язків, впливу економічних та інших факторів на ці процеси.

Основа курсової роботи - дослідження, що характеризують розміщення галузей господарського комплексу, спеціалізацію регіонів. Що стосується різних історичних екскурсів чи опису технологічних процесів, то ці питання повинні мати допоміжний характер. У курсовій на них потрібно відводити дві-три сторінки.

Кожен студент пише курсову роботу на одну з тем запропонованої тематики. Крім того, студент має право (з дозволу керівника) самостійно вибрати тему, яка не передбачена цими рекомендаціями.

Структура робіт

Робота повинна містити:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (при необхідності).
4. Вступ.
5. Основна частина (як правило три розділи).
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Оформлення **титульного аркушу** роботи повинно здійснюватись за встановленими вимогами до рукописних і друкованих робіт (див. Додаток А).

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, Загальних висновків, списку використаної літератури, додатків та ін.

Перелік умовних позначень. Якщо в роботі вжита специфічна термінологія, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий в роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Вступ. Розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми: обґрунтовується актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі господарства країни чи виробництва в Україні, окремого регіону, населеного пункту.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає в дослідженні процесів, що відбуваються в тій чи іншій галузі господарського комплексу, в тому чи іншому регіоні, намічаються шляхи вирішення цих проблем.

Основна частина. Основна частина роботи як правило складається з трьох розділів (питань), а кожний розділ з підрозділів, пунктів і підпунктів. Кожний розділ (питання) починаються з нової сторінки. В кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

Висновки. Викладають найбільш важливі наукові, практичні результати одержані в роботі та перспективи і проблеми розвитку тієї чи іншої галузі господарства країни.

Список використаних джерел, складається в алфавітному порядку після основного тексту курсової роботи (перед додатками).

Додатки. В додатках повинен міститися допоміжний матеріал у вигляді таблиць, схем, рисунків (графіки), картографічного матеріалу.

Правила оформлення роботи. Роботу друкують машинописним способом або за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А 4 (210x297) через два міжрядкових інтервали (комп'ютерний набір: використання шрифтів текстового редактора Word розміру 14 з 1,5 міжрядкових інтервали), залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм.

Обсяг курсової роботи - не більше 25 сторінок комп'ютерного тексту (без врахування додатків).

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють в правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Якщо робота містить фотографії, креслення, схеми, графіки, карти і таблиці їх можна подавати в роботі безпосередньо після тексту і вони включаються до загальної нумерації сторінок, або в додатках (як було вказано вище).

Посилання. При написанні роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування. Якщо використовуються відомості (дані статистичних довідників, матеріали монографій, оглядових статей, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад “... у працях [1-5], або праці [15, с.8]”. Допускається наводити посилання на джерела у виносках, тобто в кінці кожної сторінки, з наведенням повних даних: прізвище автора, назва монографії або статті, назва джерела, видавництво, рік видання, номер журналу, сторінка.

Додатки. Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Додаток повинен мати заголовок надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: додаток А, додаток Б і т.д. (Див. “*взірці оформлення таблиць, графіків, діаграм*”). У доданих статистичних таблицях вказувати на використане джерело. Аналіз додатків та посилання на них повинно бути обов’язковим по тексту.

По закінченні написання курсова робота повинна бути підписана автором і датою завершення.

Підготовка до захисту курсової роботи:

Курсова робота повинна бути здана на кафедру економіки, менеджменту та маркетингу за 10 днів до початку залікової сесії (25 листопада – 10 грудня), для перевірки та написання рецензії.

Студент знайомиться з рецензією, готує до захисту виступ з розрахунку до 5 хвилин. На захисті курсової роботи перевіряються знання студентів, теоретичних положень, практичних матеріалів та самостійність виконання роботи. Під час захисту студент повинен викласти основні положення роботи, відповісти на запитання членів комісії. Загальна оцінка визначається на підставі рецензії та результатів захисту і оформляється відомостями.

Незадовільно виконана робота повертається студенту для повного або часткового доопрацювання у відповідності до рецензії керівника. При повторній здачі курсової роботи обов’язково додається раніше написана рецензія.

ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Важливий етап у роботі над обраною темою — ознайомлення з необхідною літературою. Характеристика розвитку та розміщення будь-якої галузі господарства країни чи її окремого регіону, вивчення, процесу формування економічних районів та характеристика їх розвитку неможливі без роботи над літературними джерелами — підручниками, навчальними посібниками, спеціальними монографіями, статтями, статистичними довідниками тощо.

При доборі літератури потрібно навчитись користуватись каталогами бібліотек та різноманітними бібліографічними покажчиками. З бібліографічних покажчиків особливо рекомендуються «Книжковий літопис», «Літопис журнальних статей», «Літопис газетних статей», реферативні журнали. У «Літописах» є довідки про всі книжки, що вийшли за зазначений термін часу (за кожний місяць), про всі статті, що надруковані в журналах і галузях (за кожний місяць). Реферативні журнали містять довідки про видання з різних галузей господарства країни, що вийшли в Україні та за рубежем, тут можна одержати необхідну інформацію навіть у тому разі, коли з будь-яких причин неможливе користування тим чи іншим джерелом.

Працюючи над курсовою роботою, важливим є використання статистичних матеріалів. Одне з найбільш доступних джерел інформації зі статистики різних видів економічної діяльності — статистичні довідники, більшість яких видається щорічно по країні, областях та великих містах. У роботі доцільно використовувати довідники останнього року видання.

Для курсових, присвячених соціально-економічній характеристиці невеликого міста, адміністративного району, промислового підприємства, фермерського або селянського господарства.

СКЛАДАННЯ КОНСПЕКТІВ ТА ОБРОБКА СТАТИСТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час вивчення наукової літератури, первинних та архівних матеріалів необхідно робити виписки на окремих картках чи аркушах паперу, зазначаючи усі вихідні дані використаної книжки чи статті (прізвище та ініціали автора, її повна назва, місце видання, видавництво, рік видання). Ці відомості заносять у спеціальний список, який ведуть з початку роботи над відібраними джерелами. Таким чином, разом з вивченням і конспектуванням літературних джерел поступово заповнюється перелік посилань. Якщо витяг з книжки чи статті буде наведений у курсовій роботі у вигляді цитати, запис роблять дослівно і вказують джерело та сторінку, звідки його взято.

На картці також можна робити копії графічних матеріалів, які є в джерелі, що конспектується (діаграми, схеми, графіки, таблиці). І в цьому випадку необхідно вказати джерело даного матеріалу. Картки з виписками рекомендується згрупувати по розділах роботи.

Приступаючи до аналізу необхідних статистичних матеріалів необхідно проаналізувати динаміку розвитку виробництва або сільського господарства та показати зміни, які відбулися у їх структурі.

СКЛАДАННЯ ПЛАНУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

План до обраної теми необхідно скласти на початку роботи після попереднього ознайомлення з літературними джерелами. При складанні плану потрібно врахувати, які питання і в якій послідовності мають бути розглянуті при розкритті даної теми, виявити основні проблеми, яким повинні бути підпорядковані всі інші питання плану. Головне питання в курсовій роботі - це характеристика розміщення продуктивних сил і з'ясування кола проблем та шляхів їх розв'язання. У кожній конкретній темі план повинен служити реалізації її головної ідеї. Примірні плани до кожної теми представлені в даних методичних рекомендаціях. Якщо план складається студентом самостійно, він затверджується керівником курсової роботи.

НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЇЇ ЗМІСТУ

Зміст роботи повинен відповідати таким основним вимогам:

1. В роботі необхідно відповісти не тільки на питання, як розвивається і розміщується та чи інша галузь виробництва (вид економічної діяльності), яка спеціалізація і комплексність господарства району (міста, підприємства, господарства), а й з'ясувати також, чому склалось таке розміщення, чим зумовлена така спеціалізація і галузева структура.

2. Необхідно дати характеристику сучасного стану видів економічної діяльності господарського комплексу району (*області, міста, господарства*), яка повинна ґрунтуватись на найновіших статистичних матеріалах.

3. Соціально-економічну характеристику обраного об'єкта (галузі господарства, району, області, міста, підприємства) необхідно завершити аналізом основних проблем його розвитку та шляхів їх вирішення.

4. Виклад змісту всіх розділів роботи повинен бути логічним й послідовним. Слід уникати суперечностей та повторень.

5. Висновки й узагальнення мають бути аргументовані, враховувати досягнення науки та господарської практики у тісному зв'язку із завданням економічних реформ на сучасному етапі.

6. Обов'язковою умовою виконання курсової роботи є самостійне висвітлення питань теми. Якщо в роботі не забезпечено додержання цієї вимоги, курсова робота не може бути допущена до захисту.

ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ, ЇХ ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗМІСТ ТА ОФОРМЛЕННЯ

Графічні матеріали (діаграми, графіки, картосхеми та ін.) – важлива складова частина курсової роботи. Використовуючи самостійно зроблені графічні матеріали, студент може значно збагатити текстову частину роботи, розкрити та виявити, якою мірою вона пов'язана з розміщенням інших галузей виробництва, природними ресурсами, шляхами сполучення, трудовими ресурсами тощо.

У роботах, присвячених характеристиці галузей промисловості, потрібно використати, до прикладу, картосхеми розміщення підприємств, які входять до складу галузі, що характеризується, або розміщення центрів даної галузі промисловості, районів видобутку сировини, яка використовується, напрямів вантажопотоків готової продукції, зв'язків з іншими галузями (видами економічної діяльності) господарства країни по лінії постачання напівфабрикатів, палива, електроенергії, сировини і т. ін.

У роботах по розміщенню галузей сільського господарства можна передбачити картосхеми використання земель для сільськогосподарського виробництва, розміщення посівів основних сільськогосподарських культур, діаграми структури земельного фонду, посівних площ тощо.

Всі графічні матеріали та таблиці повинні мати правильно сформульовані назви, що відповідають їх змісту.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Вимоги до оформлення курсових робіт:

1. Роботу належить набирати на комп'ютері.
2. Текст має бути нормальної густоти (через 1,5 інтервала). На кожній сторінці потрібно залишати поля для зауважень рецензента.
3. Всі сторінки роботи необхідно пронумерувати.
4. Кожному розділу і підрозділу обов'язково передують назва (заголовки) відповідно до плану.
5. На першій сторінці вказуються назва роботи (курсова робота з регіональної економіки) та її тема, прізвище, ім'я та по-батькові виконавця роботи. Ці самі довідки повинні бути розміщені на обкладинці, приклад оформлення якої є в додатку (див. Додаток А).
6. На другій сторінці розміщують план роботи.
7. Наприкінці (після текстової частини) дається список використаних джерел та використаних первинних матеріалів. При оформленні цього списку необхідно дотримуватись загальноприйнятих стандартних правил:
 - всі використані джерела розміщуються в алфавітному порядку;
 - кожне використане джерело повинне мати такі довідки:
 - ✓ прізвище та ініціали автора, повна назва книжки, місце і рік видання, загальна кількість сторінок, **наприклад:**
Заблоцький Б.Ф. Регіональна економіка: [навч. посібник] / Б. Ф. Заблоцький. – Львів: „Новий світ-2000”, 2007. – 548 с.
- Якщо літературне джерело має декілька авторів, його опис повинен бути таким:
 - Олійник Я. Б. Регіональна економіка : [навч. посібник] / Я. Б. Олійник, С. П. Запотоцький, О. Ю. Кононенко, А. Л. Мельничук, В. Ф. Пасько; за ред. Я. Б. Олійника. – К. : КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2007. – 444 с.*
 - Лендєл М. А. Регіон в системі прикордонного співробітництва : [монографія] / М. А. Лендєл, П. Ю. Студеняк. – Ужгород : Карпати, 2009. – 472 с.*

- назви використаних статей з періодичної преси (газет, журналів, періодичних видань та збірок) належить давати із зазначенням автора, назви статті, назви джерела, дати і номера, **наприклад:**

Лизанець О. В. Географічна структура зовнішньоторговельної діяльності прикордонного регіону / О. В. Лизанець // Науковий вісник УжНУ. Серія „Економіка”. Вип. № 27. – Ужгород, 2009. – С. 60-64.

- назви енциклопедій необхідно давати із зазначенням назви енциклопедії і номера тому:

Екологічна енциклопедія : У 3 т. / Головн. Ред. А. В. Толстоухов та ін. – К. : ТОВ „Центр екологічної освіти та інформації”, 2007. – Т. 1: А-Е. – 432 с.

- законодавчо-нормативні документи:

Про транскордонне співробітництво: Закон України від 18 листопада 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 45. – С. 499.

Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України” від 8 листопада 2005 р. – [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

Про використання Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів: Указ Президента України від 04.10.94. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

- інформація з електронного ресурсу оформляється так:

Терещенко О. Конституція ЄС: прорив чи провал?/ Олександр Терещенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/oarticle/1662/>

Україна і Європейський Союз. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.eu/ua/catalog/european-union/ukraine-and-eu/>

Курсові роботи без списку використаної літератури, неохайно чи неправильно оформлені, повертаються студентам для доопрацювання.

8. У тексті роботи обов'язково повинні бути посилання на використані джерела.

9. Курсова робота повинна містити таблиці та бути проілюстрована графіками, діаграмами, картосхемами, зробленими самостійно відповідно до теми дослідження (Див. взірці Додаток Б, В, Д, Е).

10. На останній сторінці слід вказати дату завершення роботи та підписати її.

2. ПРИКЛАДИ РОЗРОБКИ ПЛАНІВ КУРСОВИХ РОБІТ

Мета написання курсової роботи полягає в поглибленні теоретичних знань з особливостей розвитку регіональної економіки та розміщення продуктивних сил, вміння застосовувати ці знання у вирішенні практичних задач, виробленні навиків опрацювання літературних джерел та дослідницької роботи.

Курсова робота – це самостійно виконана робота, яка відображає науково-дослідний і прикладний аспекти.

Зміст курсової роботи має свідчити про вміння студента використовувати знання і практичні навички, одержані в процесі вивчення курсу **“Регіональна економіка”**, для проведення цільового дослідження. Останнє передбачає глибоку теоретичну розробку теми у поєднанні з аналізом літературних та інших джерел, конкретних даних і рекомендації автора щодо розкриття обраної теми.

Для курсових робіт на тему **„Розміщення галузей господарського комплексу країни”** (галузі (види економічної діяльності) промисловості країни чи будь-якого району, галузі сільськогосподарського виробництва) можна рекомендувати таку схему плану написання роботи:

Вступ: необхідно коротко охарактеризувати господарське значення даної галузі (виду економічної діяльності), місце в структурі господарського комплексу.

I. Умови і фактори розвитку та розміщення даної галузі (назвати конкретну галузь/вид економічної діяльності). На розвиток і розміщення галузей виробництва найбільш суттєво впливають природні, історичні та економічні умови. У зв'язку з цим у розділі необхідно виділити кілька частин.

До прикладу:

- а) оцінка природних передумов розвитку;
- б) основні етапи розвитку;
- в) економічні фактори розвитку та розміщення.

Замість цього можна дати самостійні розділи: «Природні передумови розвитку галузі», «Історичні етапи розвитку галузі», «Економічні фактори розвитку і розміщення галузі».

Вплив природних умов на розвиток і розміщення різних галузей виробництва неоднаковий і виявляється по-різному. Наприклад, на розвиток і розміщення галузей видобувної промисловості впливає: *розміщення корисних копалин основної сировини*, на розвиток і розміщення сільського господарства

— *кліматичні та земельні умови*. Водночас на розвиток і розміщення галузей обробної промисловості природні умови не мають такого впливу.

Історичні умови завжди впливають на розвиток та розміщення кожної галузі виробництва, тому розділ, присвячений їх характеристиці, в роботі є необхідним. На розвиток і розміщення будь-якої галузі виробництва, також мають вплив *економічні фактори*, які тісно пов'язані з конкретними історичними етапами розвитку території (галузі).

II. Сучасний рівень розвитку та характер розміщення галузі (виду економічної діяльності). У цьому розділі, який є основним, необхідно визначити рівень розвитку галузі господарства, що характеризується у конкретному районі (країні), а також зазначити, місце району в загальному виробництві продукції даної галузі, висвітлити причини, можливого негативного стану розвитку галузі. Важливою є детальна характеристика районного розміщення галузі.

Якщо розглядається галузь господарства країни, яка складається з кількох підгалузей (машинобудівної, хімічної, текстильної промисловості), то після її опису в цілому належить проаналізувати рівень розвитку та характер розміщення кожної її складової частини. У курсовій це повинно виділятися підрозділами.

III. Основні проблеми та перспективи розвитку галузі (виду економічної діяльності). Належить виявити проблеми подальшого розвитку та вдосконалення розміщення галузі, що вивчається, а також можливості (природні, економічні) вирішення цих завдань. Обов'язково потрібно розкрити перспективи розвитку галузі.

Для курсових робіт на тему **«Соціально-економічна характеристика адміністративного району»** можна рекомендувати такий план роботи:

1. Географічне положення, територія, межі району. Особливу увагу потрібно приділити характеристиці та економічній оцінці економіко-географічного положення району (відносно інших промислових районів та центрів, основних джерел сировини, палива, енергоресурсів, районів, що споживають готову продукцію, шляхів сполучення), а також коротко висвітлити історію формування району.

2. Господарська оцінка природних умов та природних ресурсів. Характеризуючи природні умови, потрібно обмежитись лише оцінкою впливу на розвиток господарства тих елементів природного середовища, які мають відношення до теми. Всі елементи природного середовища необхідно оцінювати з точки зору їх впливу на формування, розвиток та розміщення господарства району.

3. Історія формування господарства району. Показати особливості розвитку господарства району.

4. Населення та трудові ресурси району. Тут слід навести чисельність, національний та професійний склад населення, характер його розміщення по території району, співвідношення міського та сільського населення, його зміни за 2-3 десятиліття, трудові ресурси та їх використання в господарському комплексі району.

5. Сучасний стан економіки району. За змістом та обсягом цей розділ — центральний у роботі. Тут можна виділити кілька підрозділів:

- *загальна характеристика господарства*, його структура, провідні галузі, місце та склад галузей району в господарському комплексі України;
- *розвиток та розміщення промисловості*. Спеціалізація промислового виробництва району. Місце району в республіканському промисловому виробництві. Розміщення галузей промисловості району. Основні промислові вузли та центри. Характеристика галузі (галузей) промисловості, що зумовлює спеціалізацію господарства району;
- *розвиток та розміщення сільського господарства*. Структура та спеціалізація сільгоспвиробництва району. Основні галузі та головні сільськогосподарські культури. Місце району в республіканському виробництві сільгосппродукції. Рівень розвитку і розміщення основних галузей сільського господарства: рослинництва та тваринництва;
- *розвиток та розміщення транспорту*. Внутрішні та зовнішні зв'язки. Характер розміщення основних транспортних магістралей. Головні вантажопотоки та їх структура, обсяг перевезень вантажів, транспортні вузли.

6. Проблеми та перспективи комплексного розвитку господарства району (в тому числі і екологічні проблеми).

План курсової роботи, присвяченої **соціально-економічній характеристиці міста**, має бути аналогічним плану курсової роботи щодо району, однак є певні відмінності, що зумовлені необхідністю вивчення специфічних явищ міста. Найбільш узагальненим можна вважати такий план:

I. Географічне положення, природні умови та ресурси. Дати соціально-економічну характеристику та оцінку географічного положення міста, його основні функції.

II. З історії виникнення та розвитку міста. Особливу увагу слід звернути на характеристику розвитку господарства міста, зміну його господарських функцій на різних етапах історичного розвитку.

III. Населення і трудові ресурси. Потрібно охарактеризувати використання трудових ресурсів у галузях (видах економічної діяльності) господарства країни, що розглядаються.

IV. Господарство міста. Подається аналіз структури промислового виробництва та промислової спеціалізації міста, визначається роль та значення у промисловому виробництві, в цілому; характеристика соціальної інфраструктури; визначення ролі науки, освіти, культури, охорони здоров'я.

V. Транспорт та економічні зв'язки міста. Необхідним є не тільки назвати напрями вивозу готової продукції, сировини та палива, а й визначити ступінь впливу міста на розвиток економіки району, в якому воно знаходиться,

розкрити вплив економіки району на розвиток та спеціалізацію виробництва міста.

VI. Проблеми та перспективи розвитку міста. Розкрити соціально-економічні та екологічні проблеми міста та вказати на пріоритетні напрями розвитку на перспективу.

Для курсових робіт на тему: «Соціально-економічна характеристика промислового підприємства» можна рекомендувати таку схему написання:

Вступ. Розкрити господарське значення галузі промисловості, яку представляє підприємство; місце та роль підприємства у цій галузі.

1. Географічне положення підприємства (дати його повну назву). Охарактеризувати транспортно-географічне положення підприємства, можливості водопостачання, забезпечення сировиною, паливом, енергією, а також оцінити наявність ринку продукції та праці.

2. З історії виникнення та розвитку підприємства. Історію виникнення і розвитку підприємства потрібно висвітлити у тісному зв'язку з розвитком відповідної галузі виробництва та міста, в якому розташоване це підприємство, визначити економічну та історичну зумовленість виникнення підприємства, його зв'язок з господарством району.

3. Сучасний стан економіки підприємства. Показати забезпеченість робочою силою, навести чисельність персоналу, *характер* та обсяг продукції, що виробляється; порівняти виробничі показники з показниками аналогічних підприємств, розташованих в інших районах; проаналізувати виробничі (ринкові) зв'язки з іншими підприємствами в даному районі та за його межами; висвітлити вплив діяльності підприємства на екологічний стан навколишніх територій та розвиток інших галузей виробництва в даному районі та місті.

4. Проблеми та перспективи розвитку підприємства. При обґрунтуванні висновків потрібно обов'язково враховувати дані аналізу, зробленого в попередніх розділах роботи.

Для курсових робіт на тему: „Соціально-економічна характеристика сільгосп підприємства, фермерського господарства/селянського господарства” можна обрати такий план роботи:

1. Географічне положення, сільгосп підприємства, фермерського господарства/селянського господарства: оцінка природних умов, їх вплив на розвиток сільськогосподарського виробництва.

2. Трудові ресурси господарства та їх використання. Особливу увагу слід звернути на ступінь забезпеченості господарства трудовими ресурсами.

3. З історії виникнення та формування господарства. Окрім історичних довідок, рекомендуємо охарактеризувати зміни у виробництві та їх причини.

4. Характеристика економіки господарства. Основні проблеми та перспективи розвитку. Потрібно розкрити сучасний стан економіки господарства в період переходу до ринкових відносин; проаналізувати в динаміці найважливіші показники.

До найбільш актуальних тем курсових робіт, пов'язаних з розміщенням продуктивних сил, належать роботи, присвячені порівняльній соціально-економічній характеристиці певної галузі (видів економічної діяльності) господарства в двох та більше районах або порівняльній характеристиці районів, міст, промислових підприємств, сільгосп підприємств, фермерських і селянських господарств.

Виконати такі роботи значно важче, ніж роботи, присвячені соціально-економічній характеристиці одного будь-якого об'єкта. Складність зумовлена необхідністю вивчення відразу кількох об'єктів та їх порівняння. Роботи, присвячені порівняльно-економічній характеристиці, завжди відрізняються більшою змістовністю, глибиною, наявністю дослідницького елемента.

Під час виконання зазначених робіт можна зменшити кількість проблем, що необхідно розкрити. Для аналізу відбираються тільки найбільш характерні особливості об'єктів.

План курсової роботи, присвяченої порівняльній соціально-економічній характеристиці галузі господарства, району, міста, підприємства, будується аналогічно плану роботи по соціально-економічній характеристиці кожного з цих об'єктів. Для порівняльної соціально-економічної характеристики галузі промисловості у двох районах можна обрати такий план роботи:

Вступ. Обумовити господарське значення досліджуваної галузі, розкрити умови та фактори її розвитку та розміщення, зробити висновки про причини розвитку даної галузі в районах, що вивчаються.

I. Природні передумови розвитку галузі (видів економічної діяльності) окремо взятого району. Цей розділ властивий для робіт, у яких досліджуються галузі, пов'язані з використанням природної сировини. Потрібно порівняти природні передумови районів.

II. Особливості історичного розвитку галузі в даних районах. Бажано відзначити особливості та причини, що їх зумовили.

III. Порівняльна соціально-економічна характеристика сучасного стану галузі виробництва. Визначити схожість та відмінності рівнів розвитку і структури розміщення галузі в даних районах.

IV. Проблеми та перспективи розвитку галузі в даних районах. З'ясувати загальні риси та відмінності.

3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Проблеми розміщення продуктивних сил України у сучасний період.
2. Демографічні передумови розміщення продуктивних сил.
3. Проблеми зайнятості трудових ресурсів України.
4. Розселення населення України та його зайнятість.
5. Господарський комплекс України та його загальна характеристика.
6. Форми територіальної організації продуктивних сил.
7. Сільськогосподарська спеціалізація природно-економічних зон України.
8. Територіально-виробничі комплекси як одна з форм ефективного розміщення виробництва.
9. Місто у системі територіальної організації господарства.
10. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України.
11. Екологічна ситуація та проблеми охорони природи регіону (за вибором).
12. Рекреаційно-туристичні ресурси України та її регіонів (за вибором).
13. Міграційні процеси в регіоні (за вибором).
14. Природні та соціально-економічні передумови розвитку та розміщення фермерського господарства в Україні.
15. Соціально-економічна характеристика м. Ужгорода.
16. Регіональний розвиток транскордонного співробітництва в Україні.
17. Науково-технічний потенціал України : сучасний стан та особливості територіальної організації.
18. Розвиток підприємництва в регіоні.
19. Виробництво і проблеми збереження навколишнього середовища.
20. Географія економічних зв'язків України.
21. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Вінницького регіону.
22. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Волинського регіону.
23. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Дніпропетровського регіону.
24. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Донецького регіону.
25. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток регіону.
26. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Житомирського регіону.

27. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Закарпатського регіону.
28. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Запорізького регіону.
29. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Івано-Франківського регіону.
30. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Київського регіону.
31. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Кіровоградського регіону.
32. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Львівського регіону.
33. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Луганського регіону.
34. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Миколаївського регіону.
35. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Одеського регіону.
36. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Полтавського регіону.
37. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Рівненського регіону.
38. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Сумського регіону.
39. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Тернопільського регіону.
40. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Харківського регіону.
41. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Херсонського регіону.
42. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Хмельницького регіону.
43. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Черкаського регіону.
44. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Чернівецького регіону.

45. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток Чернігівського регіону.
46. Науково-технічний прогрес як фактор розвитку продуктивних сил регіону.
47. Зовнішньоекономічні зв'язки регіону.
48. Порівняльна соціально-економічна характеристика окремих регіонів України (за вибором студента).
49. Роль інвестицій в економічному розвитку регіону.
50. Роль і місце інновацій в економічному регіоні.
51. Регіональні екологічні проблеми України та її регіонів (за вибором).
52. Проблеми соціально-економічного розвитку гірських територій.
53. Сучасний стан та проблеми розвитку Центрального економічного району.
54. Сучасний стан та проблеми розвитку Донецького економічного району.
55. Сучасний стан та проблеми розвитку Придніпровського економічного району.
56. Сучасний стан та проблеми розвитку Східного економічного району.
57. Сучасний стан та проблеми розвитку Причорноморського економічного району.
58. Сучасний стан та проблеми розвитку Подільського економічного району.
59. Сучасний стан та проблеми розвитку Поліського економічного району.
60. Сучасний стан та проблеми розвитку Карпатського економічного району.
61. Сучасний стан та проблеми розвитку Центрального економічного району.
62. Депресивні регіони України та механізми інвестування їх розвитку.
63. Енергетика України: особливості, проблеми і перспективи розвитку.
64. Вплив природних умов на розвиток аграрного сектору регіону.
65. Соціально-економічна характеристика районного центру або міста (за вибором).
66. Аналіз та оцінка демографічної ситуації в Україні та окремих районів.
67. Потенціал лісових ресурсів Карпатського економічного району.
68. Потенціал лісових ресурсів Поліського економічного району.
69. Формування і використання рекреаційного потенціалу регіону.
70. Регіональні особливості прикордонного співробітництва.
71. Регіональні особливості транскордонного співробітництва.

4. Примірні плани до окремих тем курсових робіт

1. Проблеми розміщення продуктивних сил України у сучасний період.

Вступ.

1. Загальний рівень розвитку продуктивних сил України.
2. Передумови розвитку і розміщення продуктивних сил України: природні, демографічні, економічні.
3. Перспективи розвитку і розміщення продуктивних сил України у сучасний період.

Висновки.

Список використаних джерел.

2. Демографічні передумови розміщення продуктивних сил.

Вступ.

1. Демографічна ситуація в Україні та її регіональні особливості.
2. Особливості розселення та його вплив на розвиток та розміщення продуктивних сил.
3. Демографічна політика держави.

Висновки.

Список використаних джерел.

3. Проблеми зайнятості трудових ресурсів України (по окремих регіонах)

Вступ.

1. Особливості демографічної ситуації по окремих районах (*в динаміці природний приріст, кількість населення*).
2. Структура зайнятості трудових ресурсів по сферах економічної діяльності.
3. Проблеми зайнятості (рівень безробіття в динаміці і заходи).

Висновки.

Список використаних джерел.

4. Розселення населення України та його зайнятість.

Вступ.

1. Системи розселення населення як наслідок територіального поділу праці.
2. Трудові ресурси та їх структура.
3. Регіональні особливості розселення та проблеми малих міст.

Висновки.

Список використаних джерел.

5. Господарський комплекс України та його загальна характеристика.

Вступ.

1. Сутність та поняття господарського комплексу України.
2. Основні складові господарського комплексу країни.
3. Проблеми і напрями вдосконалення структури господарства України.

Висновки.

Список використаних джерел.

6. Форми територіальної організації продуктивних сил.

Вступ.

1. Структура господарства країни.
2. Територіальна організація продуктивних сил:
 - а) економічні зони;
 - б) економічні регіони;
 - в) територіально-виробничі комплекси;
 - г) промислові центри, вузли та промислові агломерації.
3. Удосконалення територіальної організації продуктивних сил.

Висновки.

Список використаних джерел.

7. Сільськогосподарська спеціалізація природно-економічних зон України.

Вступ.

1. Оцінка природно-ресурсного потенціалу природних зон України (клімат, ґрунти, границі зон).
2. Структура с/г угідь та посівних площ природних зон (показати в динаміці хоча б за 2 роки)
3. Характеристика галузей с/г природних зон України:
 - а) *рослинництво*;
 - б) *тваринництво*;
 - в) *інші галузі*.
4. Проблеми сільськогосподарської спеціалізації.

Висновки.

Список використаних джерел.

8. Територіально-виробничі комплекси як одна з форм ефективного розміщення виробництва.

Вступ.

1. Науково-теоретичне обґрунтування територіального комплексного розвитку.
2. Вплив економіко-екологічних і демографічних факторів на формування і функціонування територіально-виробничого комплексу.
3. Територіально-виробничі комплекси та їх ефективність у системі економічного районування України.

Висновки.

Перелік посилань.

9. Місто у системі територіальної організації господарства.

Вступ.

1. Система розселення, збільшення кількості міського населення.
2. Класифікація міст за кількістю населення та функціями *(на прикладі деяких країн в т.ч. України)*.
3. Соціально-економічна характеристика одного з міст (наприклад Ужгород):
 - а) соціальна сфера, соціальна інфраструктура; *(витрати на комунальне господарство, кількість зелених насаджень на душу населення)*
 - б) кількість населення;
 - в) господарський напрямок міста.
4. Екологічні проблеми міста *(в загальному)*.

Висновки.

Список використаних джерел.

10. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України.

Вступ.

1. Природні умови та природні ресурси України.
2. Природно-ресурсний потенціал України та його економічна оцінка.
3. Раціональне використання природних ресурсів та екологічні проблеми.
4. Природно-ресурсний потенціал Закарпаття *(природні ресурси, охорона природи)*.

Висновки.

Перелік посилань.

11. Екологічна ситуація та проблеми охорони природи регіону

Вступ *(значення Закону про охорону навколишнього середовища)*.

1. Оцінка екологічної ситуації в цілому по Україні (або окремо по регіонах).
2. Екологічна політика України.
3. Екологічна безпека – як об'єкт регіональної політики.

Висновки.

Список використаних джерел.

або:

2. Антропогенний вплив на довкілля різних виробництв:
 - а) *паливно-енергетичний комплекс;*
 - б) *агропромисловий;*
 - в) *транспорт і раціональне природокористування.*
3. Екологічна експертиза та проблеми її організації
4. Короткий огляд екологічної ситуації в Закарпатській області.

12. Рекреаційно-туристичні ресурси України та її регіонів (за вибором).

Вступ.

1. Рекреаційні ресурси України і їх економічна оцінка.
2. Розвиток та розміщення рекреаційно-туристичного комплексу України:
а) санаторно-курортні заклади; б) туристичні заклади; в) ін. рекреаційні заклади.
3. Соціально-економічна ефективність рекреаційних ресурсів у зміцненні здоров'я населення.

Висновки.

Список використаних джерел.

13. Міграційні процеси в регіоні (за вибором).

Вступ.

1. Види міграцій.
2. Тенденції міграційних процесів в Україні та її регіонах.
3. Масштаби та основні напрями зовнішньої міграції населення України.

Висновки.

Список використаних джерел.

14. Природні та соціально-економічні передумови розвитку та розміщення фермерського господарства в Україні.

Вступ (*значення організації фермерського господарства*).

1. Особливості розвитку фермерського господарства в Україні.
2. Аграрно-ресурсний потенціал та аграрні реформи в Україні.
3. Особливості розміщення фермерського господарства та їх спеціалізація.

Висновки.

Список використаних джерел.

15. Соціально-економічна характеристика м. Ужгорода.

Вступ.

1. Географічне положення і історія виникнення.
2. Населення і трудові ресурси.
3. Господарство:
 - а) промисловість;*
 - б) сільське господарство;*
 - в) інші форми господарства;*
 - г) соціальна інфраструктура.*
4. Транспорт та економічні зв'язки (*картосхема*).
5. Проблеми та перспективи розвитку міста.

Висновки.

Список використаних джерел.

16. Регіональний розвиток транскордонного співробітництва в Україні

Вступ.

1. Особливості геополітичного розташування Закарпатської області.
2. Форми економічного співробітництва прикордонних територій.
3. Завдання та перспективи розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області в рамках Карпатського Євро регіону.

Висновки.

Список використаних джерел.

17. Науково-технічний потенціал України : сучасний стан та особливості територіальної організації.

Вступ.

1. Сутність і роль науково-технічного прогресу в розвитку господарського комплексу.
2. Науково-технічний прогрес і його вплив на рівень розвитку та розміщення продуктивних сил.
3. Перспективи нарощування науково-технічного потенціалу країни.

Або:

1. Наука – безпосередня продуктивна сила суспільства (*поняття продуктивних сил і місце науки, науково-технічного потенціалу в їх розвитку*).
2. Загальна характеристика науково-технічного потенціалу України (*науковий комплекс і специфіка його розміщення; академічна, вузівська та галузеві науки*).
3. Сучасний стан науково-технічного прогресу та використання його досягнень в регіонах.
4. Перспективи подальшого розвитку науково-технічного потенціалу (*загальні засади державної інноваційної політики; концепція та структура управління регіональною інноваційною діяльністю*).

Висновки.

Список використаних джерел.

(у курсовій роботі, також, висвітлити: *Технопарки – їх роль в залученні та впровадженні наукових, науково-технічних розробок в окремі галузі господарства країни; Технополіси, які створені в Україні, їх мета та завдання*)

18. Розвиток підприємництва в регіоні.

Вступ.

1. Підприємництво як сучасна форма господарювання.
2. Класифікація видів підприємницької діяльності в області (районі).
3. Чинники підвищення підприємницької діяльності в регіоні (районі).

Висновки.

Список використаних джерел.

19. Виробництво і проблеми збереження навколишнього середовища.

Вступ.

1. Виробництво – як основа продуктивних сил країни (види виробництва).
2. Підприємство основна ланка виробничого процесу.
3. Вплив виробництва на навколишнє середовище і його соціально-економічні наслідки.

Висновки.

Список використаних джерел.

20. Географія економічних зв'язків України.

Вступ.

1. Вплив міжнародного територіального поділу праці на формування міждержавних економічних зв'язків.
2. Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування.
3. Основні форми економічного співробітництва країн світу.
4. Сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України. Структура експорту.
5. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Висновки.

Список використаних джерел.

21-45. Вплив природно-ресурсного потенціалу на соціально-економічний розвиток регіону (за вибором).

Вступ.

1. Природно-ресурсний потенціал його сутність та структура.
2. Методи оцінки природно-ресурсного потенціалу.
3. Природно-ресурсний потенціал та його вплив на соціально-економічний розвиток регіону.
4. Проблеми раціонального використання природних ресурсів регіону.

Висновки.

Список використаних джерел.

46. Науково-технічний прогрес як фактор розміщення продуктивних сил регіону

Вступ.

1. Сутність і роль науково-технічного прогресу у розвитку народного господарства.
2. Науково-технічний потенціал України: сучасний стан та особливості територіальної організації.
3. Проблеми реконструкції народного господарства в контексті завдань прискорення науково-технічного прогресу.

Висновки.

Список використаних джерел.

47. Зовнішньоекономічні зв'язки регіону.

Вступ.

1. Геоелекономічне розташування регіону та його вплив на розвиток зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Форми зовнішньоекономічних зв'язків.
3. Економічні зв'язки регіону:
 - а) з країнами СНД;
 - б) країнами Західної Європи;
 - в) з іншими країнами.
4. Прикордонне співробітництво регіону.
5. Перспективи розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіону.

Висновки.

Список використаних джерел.

48. Порівняльна соціально-економічна характеристика окремих регіонів України (за вибором студента).

Вступ.

1. Географічне положення, територія, межі регіонів.
2. Господарська оцінка природних умов та ресурсів.
3. Історія формування господарства регіонів.
4. Населення та трудові ресурси.
5. Сучасний стан економіки регіонів.
6. Проблеми та перспективи комплексного розвитку господарства регіонів.

Висновки.

Список використаних джерел.

49. Роль інвестицій в економічному розвитку регіону.

Вступ.

1. Інвестиційний клімат в Україні в умовах ринкових перетворень.
2. Регіональні особливості інвестиційної політики (*фактори інвестиційної привабливості регіону*).

Спеціальний режим інвестування та доцільність створення спеціальної економічних економічних зон (СЕЗ).

3. Шляхи покращення інвестиційного клімату України та інвестиційної привабливості об'єктів інвестування.

Висновки.

Список використаних джерел.

50. Роль і місце інновацій в економічному розвитку регіону.

Вступ.

1. Поняття „інновацій”, та їх роль в сучасному розвитку продуктивних сил.
2. Державна інноваційна політика України.
3. Основні напрями активізації інноваційної діяльності в регіоні (Зак.обл.).
4. Довготермінові програми інноваційної діяльності.

Висновки.

Список використаних джерел.

51. Регіональні екологічні проблеми України та її регіонів (за вибором).

Вступ.

1. Загальна характеристика екологічної ситуації в Україні.
2. Екологічний стан окремих регіонів України та зони екологічного лиха.
3. Завдання регіональної політики України в екологічній сфері.

Висновки.

Список використаних джерел.

52. Проблеми соціально-економічного розвитку гірських територій.

Вступ.

1. Законодавче забезпечення стосовно гірських населених пунктів.
2. Характеристика природно-ресурсного потенціалу гірської зони (*клімат, ґрунт, природні ресурси, рекреаційні ресурси*).
3. Трудові ресурси та проблеми зайнятості гірських територій.
4. Проблеми соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів.

Висновки.

Список використаних джерел.

53-61. Сучасний стан та проблеми розвитку економічного району (за вибором студента).

Вступ.

1. Оцінка економіко-географічного положення, природно ресурсного потенціалу району.
2. Демографічна ситуація в регіоні.
3. Сучасний стан економіки.
4. Екологічні та соціально-економічні проблеми та шляхи їх подолання.

Висновки.

Список використаних джерел.

62. Депресивні регіони в Україні та механізми інвестування їх розвитку.

Вступ.

1. Регіон, як соціально-економічна категорія.
2. Особливості державного стимулювання розвитку депресивних територій.
3. Шляхи подолання депресивності територій.

Висновки.

Список використаних джерел.

63. Енергетика України: особливості, проблеми і перспективи розвитку.

Вступ.

1. Принципи і фактори розміщення галузей енергетики (*паливно-енергетичні ресурси України*).
2. Роль альтернативних джерел енергії.
3. Проблеми і перспективи розвитку електроенергетики України.

Висновки.

Список використаних джерел.

Методичні рекомендації до написання курсових робіт з курсу „Регіональна економіка” для студентів 1 курсу економічного факультету всіх спеціальностей денної форми навчання сформовано на основі Галузевого Стандарту Вищої Освіти затвердженого Міністерством освіти і науки України від 7 червня 2006 р.; а також:

- Заболоцький Б.Ф. Регіональна економіка: [навч. посібник] / Б. Ф. Заблоцький. – Львів: „Новий світ-2000”, 2007. – 548 с.;
- Зінь Е. А. Регіональна економіка : [підручник] / Е. А. Зінь. – К. : "ВД "Професіонал", 2007. – 528 с.;
- Чернюк Л.Г. Економіка та розвиток регіонів (областей) України : [навч. посіб.] / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 644 с.;
- Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [навч. посіб. для дистанц. навчання] / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – К.: Ун-т „Україна”, 2004. – 245 с. та інші.

ДОДАТКИ

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
"Ужгородський національний університет"
Економічний факультет
Кафедра економіки, менеджменту та маркетингу

Прізвище, ім'я, по-батькові

Демографічні передумови розміщення продуктивних сил.

Курсова робота

з курсу „Регіональна економіка”
студента 1-го курсу денного відділення,
спеціальність „Економіка підприємства”

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Газуда Л. М.

У ж г о р о д - 2011

Виробництво зернових та зернобобових культур (включаючи кукурудзу), а також хліба та хлібобулочних виробів в Україні та Закарпатській області, в тому числі на 1 особу*

(тис. тонн)

Роки	Виробництво зернових, тис. тонн	В т.ч. на 1 особу, кг	Виробництво хлібобулочних виробів, тис. тонн	В т.ч. на 1 особу, кг	Фактичне денне споживання хлібобулочних виробів, кг
<i>Україна</i>					
1990	51009,0	984	6701,0	129	0,353
2000	24459,0	495	2463,6	50	0,137
2008	53290,1	1155	1978,2	43	0,118
2009	46028,3	1001	1826,4	40	0,110
2009, % до:					
1990	90,2	101,7	27,3	31,0	х
2000	188,2	202,2	74,1	80,0	х
2008	86,4	86,7	92,3	93,0	х
<i>Закарпатська область</i>					
1990	305,9	243,1	242,6	193	0,529
2000	166,8	132,0	21,9	17	0,047
2008	316,4	254,6	18,2	15	0,041
2009	301,7	242,4	16,7	13	0,036
2009, % до:					
1990	98,6	99,7	6,9	6,7	х
2000	180,9	183,6	76,3	76,5	х
2008	95,4	95,2	91,6	86,7	х
<i>Закарпатська область, % до України</i>					
1990	0,60	24,7	3,6	149,6	х
2000	0,58	26,7	0,89	34,0	х
2008	0,59	22,1	0,92	34,9	х
2009	0,66	24,2	0,91	32,5	х
<i>Довідково: чисельність наявного населення, тис. осіб:</i>					
України: 1990 р. – 51838,5; 2000 р. – 49429,8; 2008 р. – 46143,7; 2009 р. – 45962,9;					
Закарпатської області: 1990 р. – 1258,1; 2000 р. – 1263,9; 2008 р. – 1243,4; 2009 р. – 1244,8					

*Розраховано за джерелом: [1, с. 229].

Рис. 2.3. Рівень самозабезпеченості основними видами продовольства Закарпатської області у 2009р. (виробництво до фактичного внутрішнього споживання на 1 особу за рік; кг), % *

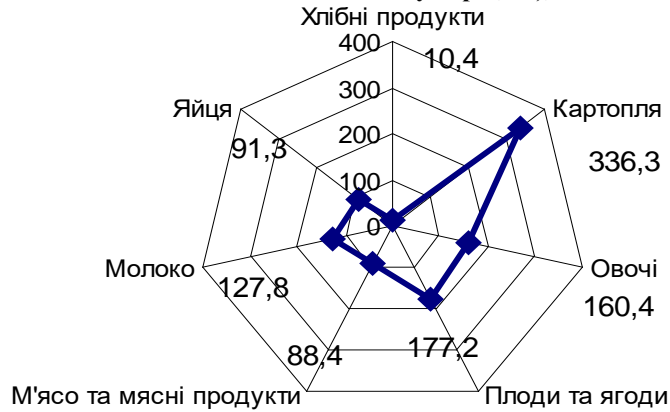
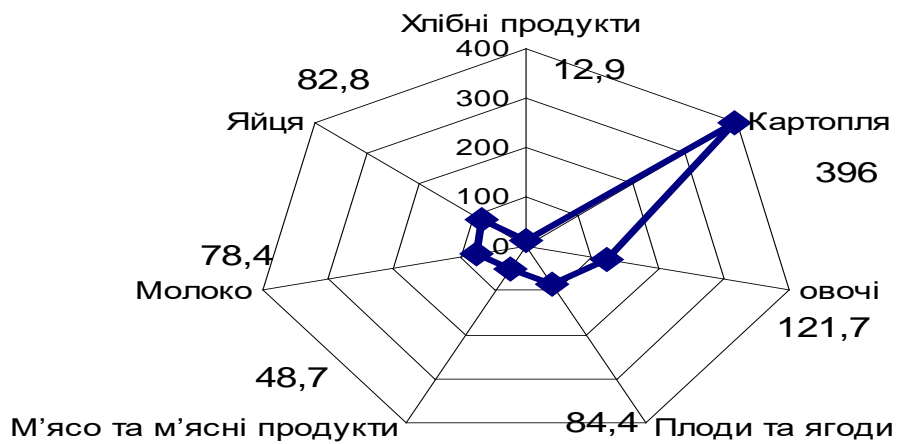


Рис. 2.4. Рівень самозабезпеченості основними видами продовольства в Закарпатській області у 2009р. (виробництво до рекомендованих норм споживання, кг/особу), %



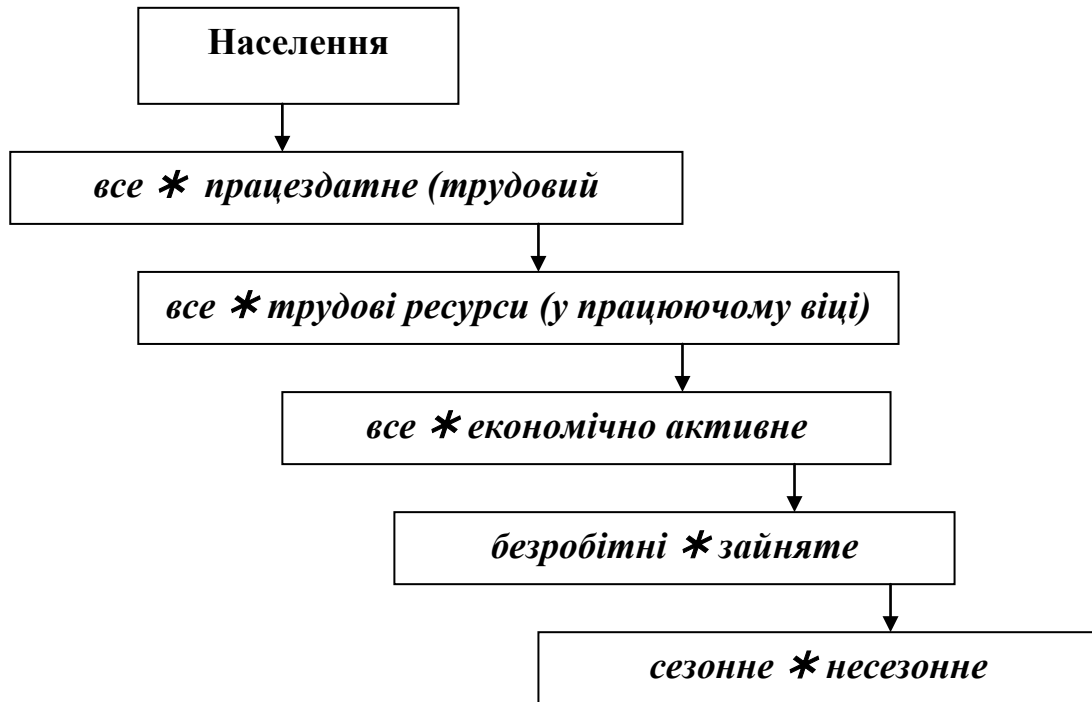


Рис. 1.1. Основні групи населення, [1, с.337].



Лікувально-оздоровчі (рекреаційні) зони Закарпаття [79]: 1 – Ужгородська, 2 – Мукачівська, 3 – Великобerezнянсько-Перечинська, 4 – Міжгірська, 5 – Свалявська, 6 – Іршавська, 7 – Берегівська, 8 – Хустсько-Виноградівська, 9 – Тячівська, 10 – Рахівська.